

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระแก้ว ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระแก้ว
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระแก้ว จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของครูเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระแก้ว

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป็นครูในสถานศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัยอำเภอปีการศึกษา 2558 จำนวน 136 คน ซึ่งในการวิจัยในครั้งนี้ได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การคำนวณตามสัดส่วนของ ยามาเน่ ได้จำนวน 134 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานการณ์ผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล 10 หลัก ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระแก้ว มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open End Form) จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา มีค่า IOC เท่ากับ 0.67 – 1.00 แล้วนำไปทดลองใช้กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างได้ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.984

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยยื่นหนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อรวบรวมข้อมูลจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์เพื่อนำไปติดต่อประสานงาน และขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในจังหวัดสระแก้ว จำนวน 9 แห่ง เพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 134 คน สามารถเก็บรวบรวมกลับคืน มาได้จำนวน 134 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลไปวิเคราะห์ทางสถิติ ดังนี้

4.1 ศึกษาสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์ วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ และร้อยละ

4.2 ศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

จังหวัดสระแก้ว วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยและจัดอันดับเสนอเป็นข้อมูลตารางประกอบคำอธิบาย

4.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระแก้ว จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยทดสอบค่าทีกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน กำหนดค่าสถิติที่มีนัยสำคัญ .05

4.4 ศึกษาข้อเสนอแนะของครูเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระแก้ว

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลของครูเกี่ยวกับการศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระแก้ว โดยจะสรุปตามลำดับ ดังนี้

1. ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระแก้ว พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาใน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระแก้ว โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเรียงรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักนิติธรรม รองลงมา คือ ด้านหลักการกระจายอำนาจ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านหลักการตอบสนอง โดยแต่ละด้านมีผลการวิจัยโดยรวมและรายข้อ ดังนี้

1.1 ด้านหลักประสิทธิผล พบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระแก้ว โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ($= 3.90$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 5 มีการติดตาม ประเมินผล พัฒนา และปรับปรุงแผนยุทธศาสตร์อย่างต่อเนื่องเป็นระบบ ($= 3.98$) รองลงมา คือ ข้อ 1 กำหนดวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับพันธกิจ ค่านิยมขององค์กรและมีการประกาศให้รับรู้ร่วมกัน ($= 3.93$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 3 คือ การใช้อำนาจบริหารจากระดับสูงสู่ระดับปฏิบัติเพื่อให้เกิดเอกภาพในการบังคับบัญชา ($= 3.83$)

1.2 ด้านหลักประสิทธิภาพ พบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหาร

สถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระแก้ว โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก (= 3.88) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อเช่นกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 1 การบริหารกระบวนการทำงานที่มุ่งเน้นในการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเป็นระบบและทั่วถึง (= 3.93) รองลงมา คือ ข้อ 2 มีการบริหารงานที่ใช้ทรัพยากร แรงงานและเวลาอย่างคุ้มค่า (= 3.91) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 4 มีการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ทันสมัยเพื่อลดต้นทุน (= 3.84)

1.3 ด้านหลักการตอบสนอง พบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหาร

สถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระแก้ว โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก (= 3.83) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 4 มีการบริหารงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ไม่มีผลประโยชน์ด้านอื่นที่ขัดแย้งกับการปฏิบัติหน้าที่ (= 3.91) รองลงมา คือ ข้อ 5 การบริหารงานสอดคล้องกับระบบการบริหารขององค์กร รวมทั้งสอดคล้องกับความคาดหวังของความต้องการของหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร (= 3.90) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 3 สามารถตอบสนองแก้ปัญหาข้อร้องเรียนอย่างทันท่วงที (= 3.69)

1.4 ด้านหลักการรับผิชอบ พบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหาร

สถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระแก้ว โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก (= 3.88) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 4 มีระบบให้บุคลากรตระหนักถึงความ รับผิดชอบในหน้าที่ของตนและหน้าที่ต่อสังคม รวมทั้งพร้อมรับการตรวจสอบ (= 3.94) รองลงมา คือ ข้อ 1 มีการกำหนดทิศทางและแผนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน รวมทั้งผู้รับผิดชอบภายในของแต่ละ งาน (= 3.94) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 3 มีการวางแผนสำรองในกรณีเกิดปัญหาความ ขัดแย้ง (= 3.78)

1.5 ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหาร

สถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระแก้ว ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 1 มีระบบ การคัดเลือกบุคลากร เข้าใหม่ที่โปร่งใส ($\bar{X} = 3.93$) รองลงมา คือ ข้อ 3 มีระบบการตรวจสอบ

การทำงานในหน่วยงาน ที่มีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 3.91$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 4 กระจายข้อมูลข่าวสารขององค์กรอย่างเปิดเผยให้แก่บุคลากรประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้รับทราบอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 3.86$)

1.6 ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า ครุมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระแก้ว โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 4 จัดให้มีคณะกรรมการดำเนินงานในส่วนที่ได้รับมอบหมาย ($\bar{X} = 4.00$) รองลงมา คือ ข้อ 5 รายงานผลการดำเนินงานให้ผู้ปฏิบัติงานได้ทราบทุกระยะ ($\bar{X} = 3.90$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 6 เปิดโอกาสให้ปรับเปลี่ยนแผนงานได้โดยง่ายเพื่อให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคม ($\bar{X} = 3.84$)

1.7 ด้านหลักการกระจายอำนาจ พบว่า ครุมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระแก้ว โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 2 มีการกำหนดภาระหน้าที่หรือขั้นตอนการดำเนินงานของหน่วยงาน ($\bar{X} = 4.01$) รองลงมา คือ ข้อ 1 มุ่งเน้นการสร้างความพึงพอใจในการให้บริการต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ($\bar{X} = 3.90$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 3 การมอบหมายงานแก่บุคลากรในหน่วยงานได้เหมาะสมกับปริมาณและคุณภาพของงานด้านหลักการกระจายอำนาจ ($\bar{X} = 3.83$)

1.8 ด้านหลักนิติธรรม พบว่า ครุมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระแก้ว ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 5 ส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานทำหน้าที่โดยมีการคำนึงถึงกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับในการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัดและเป็นธรรม ($\bar{X} = 4.10$) รองลงมา คือ ข้อ 6 การบริหารงานด้วยความเป็นธรรม เสมอภาค และไม่เลือกปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.98$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 1 กำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ($\bar{X} = 3.91$)

1.9 ด้านหลักความเสมอภาค พบว่า ครุมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระแก้ว โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 7 การเปิดโอกาสให้บุคลากรหรือทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแสดงความคิดเห็นร่วมแก้ไขปัญหา และนำข้อมูลที่ได้มาปรับใช้ในการบริหารงาน ($\bar{X} = 3.98$) รองลงมา คือ ข้อ 4 ให้บริการ โดยคำนึงถึง โอกาส ความเท่าเทียมในการเข้าถึงบริการสาธารณะ ($\bar{X} = 3.93$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 5 สามารถที่จะร้องทุกข์ต่อกรรมการอุทธรณ์ร้องทุกข์ได้ เมื่อไม่ได้รับความเป็นธรรมจากผู้บังคับบัญชา (ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการ = 3.87)

1.10 ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระแก้ว ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 4 การดำเนินการกำกับดูแลให้มีการปฏิบัติงานตามข้อตกลง ($\bar{X} = 3.98$) รองลงมา คือ ข้อ 5 มีความพยายามในการแสวงหาฉันทามติหรือข้อตกลงร่วมกันระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 3.93$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 1 มีกระบวนการในการแสวงหาฉันทามติหรือข้อตกลงร่วมกันระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ($\bar{X} = 3.84$)

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระแก้ว จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระแก้ว โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะของครูเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัยพบว่า ครูได้เสนอแนะการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระแก้ว มีดังนี้

3.1 ด้านหลักประสิทธิผล พบว่า ครูเสนอแนะว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการวางแผนการทำงานอย่างครบถ้วน

3.2 ด้านหลักประสิทธิภาพ พบว่า ครูเสนอแนะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการบริหารจัดการการทำงาน โดยมุ่งเน้นตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการอย่างทั่วถึง

3.3 ด้านหลักการตอบสนอง พบว่า ครูเสนอแนะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการรับฟังความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และกระตุ้นการทำงานของ ผู้ใต้บังคับบัญชา

3.4 ด้านหลักการรับผิดชอบ พบว่า ครูเสนอแนะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควร กำหนดทิศทางในการทำงานที่ชัดเจน

3.5 ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า ครูเสนอแนะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมี กระบวนการบริหารการเงิน และพัสดุที่ถูกต้อง ชัดเจน และมีระบบการตรวจสอบขั้นตอนการ ปฏิบัติงานที่ชัดเจน มีหลักความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ เพื่อให้องค์กรสามารถทำงานได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

3.6 ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า ครูเสนอแนะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรเน้นการ ทำงานเป็นทีม และสร้างเครือข่ายในการทำงาน รับฟังปัญหา ความคิดเห็นของบุคคล และมี ส่วน ร่วมในการแก้ไขปัญหา พร้อมปรับปรุง ประสานสัมพันธ์ และให้ความช่วยเหลือ

3.7 ด้านหลักการกระจายอำนาจ พบว่า ครูเสนอแนะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควร กำหนดภาระหน้าที่ หรือขั้นตอนการดำเนินงานของหน่วยงานที่ชัดเจน และมอบหมายงานแก่ บุคคลในการหน่วยงานอย่างเหมาะสม

3.8 ด้านหลักนิติธรรม พบว่า ครูเสนอแนะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรยึดหลักความ เป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงาน ทำหน้าที่โดยคำนึงถึง กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ในการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด

3.9 ด้านหลักความเสมอภาค พบว่า ครูเสนอแนะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการ ควบคุม ติดตาม และตรวจสอบการบริหารงานอย่างต่อเนื่อง เป็นธรรม

3.10 ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ พบว่า ครูเสนอแนะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมี กระบวนการทำงานร่วมกัน มุ่งเน้นประ โยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระแก้ว อภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด สระแก้ว โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา ได้รับการอบรมพัฒนา

เตรียมพร้อมในการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลที่หน่วยงานระดับสูงจัดมีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการและสามารถนำสู่การปฏิบัติด้วยหลักการบริหาร ได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะในเรื่องของการพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรที่ต้องเป็นต้นแบบของสังคม มีกิจกรรมหรือโครงการเข้าวัดปฏิบัติธรรมที่เป็นการร่วมมือกันของหน่วยงานต่าง ๆ ตามนโยบาย ทั้งภาครัฐและเอกชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษา สอดคล้องกับ รมช.ย. สมานชาติ (2553 : 103) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับบรรยากาศขององค์กรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พบว่า พฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักนิติธรรม อาจเนื่องจาก สังคมไทยมีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมที่ดีงาม และปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนาพุทธ อันเป็นพื้นฐานของจิตใจที่ดี ทำให้คิดดี ปฏิบัติดี อีกทั้งระบบราชการมีการยึดกฎระเบียบในการปฏิบัติทุกระดับ จึงทำให้การปฏิบัติด้านนิติธรรมเด่นชัด และการบริหาร โรงเรียนโดยใช้หลักนิติธรรม คือ การบริหาร โรงเรียนด้านการบริหารงาน วิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ที่ยึดระเบียบ กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ให้เป็นที่ยอมรับของบุคลากรและสังคม และส่งเสริมให้บุคลากรทุกคน ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ ข้อบังคับเหล่านั้น และแนวปฏิบัติของทางราชการ โดยถือ ว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล อันไม่ก่อให้เกิด ความเสียหายแก่ราชการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านหลักการตอบสนอง นั่นคือ การให้บริการที่ไม่สามารถดำเนินการ ได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด และไม่สามารถสร้างความเชื่อมั่น ความไว้วางใจ รวมถึงตอบสนอง ความคาดหวังหรือความต้องการของครู และ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความหลากหลายและมีความแตกต่าง สอดคล้องกับข้อเสนอแนะการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักการตอบสนองของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระแก้ว เสนอว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการรับฟังความคิดเห็น ช่วยเหลือแบ่งปัน และมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และเพิ่มให้สามารถแก้ปัญหาจากข้อร้องเรียน ได้อย่างทันทั่วทั้งที่ ซึ่งสอดคล้องกับ บังอร จันกรม (2552 : 89) ที่ได้ศึกษาการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 1 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ด้านหลักนิติธรรม อยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา

ตามอรรถาธิบายจังหวัดสระแก้ว จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระแก้ว โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจาก นโยบายการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบัน มีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง และได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการ จึงส่งผลให้การบริหารงานบังเกิดความสำเร็จอย่างมีคุณภาพ ทำให้ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณรรฐวรรต กำหัวเรือ (2557 : 120) ที่ได้ศึกษาการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

3. การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะของครูเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัยพบว่า ครูได้เสนอแนะการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระแก้ว ดังนี้

3.1 ด้านหลักประสิทธิผล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ขาดการวางแผนงานที่เป็นระบบ จึงควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์ และมีการวางแผนการทำงาน ตลอดจนควรมีการจัดรูปแบบการบริหารงานให้สอดคล้องกับภารกิจของสถานศึกษา

3.2 ด้านหลักประสิทธิภาพ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขาดการออกแบบกระบวนการปฏิบัติงาน ไม่ว่าจะในด้านต้นทุน ด้านแรงงานและระยะเวลา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติราชการตามภารกิจ และสามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ ดังนั้น การสร้างรูปแบบกระบวนการปฏิบัติงาน หรือการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน เพื่อสร้างแนวปฏิบัติร่วมกัน และมีการติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างต่อเนื่อง

3.3 ด้านหลักการตอบสนอง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขาดความเชื่อมั่น ความไว้วางใจ รวมถึงตอบสนองความคาดหวังหรือความต้องการของผู้ใต้บังคับบัญชา ดังนั้น ควรมีการรับฟังความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และกระตุ้นการทำงานของใต้บังคับบัญชา

และการจัดกิจกรรมสร้างความสามัคคีในหน่วยงาน

3.4 ด้านหลักภาระรับผิดชอบ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาระงานจำนวนมาก ขาดการติดตามงาน การประเมิน และสรุปผลเพื่อนำมาพัฒนาบุคลากร ดังนั้น ควรมีการกำหนดภาระรับผิดชอบชัดเจน และสร้างจิตสำนึกในการรับผิดชอบและรับชอบ

3.5 ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขาดการชี้แจงกระบวนการปฏิบัติงาน ดังนั้น มีการประชุมสม่ำเสมอ การแสดงความคิดเห็นร่วมกัน และมีการบอกขั้นตอนการทำงานในคู่มือปฏิบัติงาน และสามารถตรวจสอบได้ เพื่อให้องค์กรสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.6 ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขาดการทำงานเป็นทีม และสร้างเครือข่ายในการทำงานรวมถึงขาดการสร้างการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ การแสดงทัศนะร่วมเสนอปัญหาหรือประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ควรรับฟังปัญหา ความคิดเห็นของบุคคล และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา พร้อมปรับปรุง ประสานสัมพันธ์ และให้ความช่วยเหลือ

3.7 ด้านหลักการกระจายอำนาจ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขาดการถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจทรัพยากร และภารกิจ รวมถึงการมอบอำนาจและความรับผิดชอบในการตัดสินใจและการดำเนินการให้แก่บุคลากร ดังนั้น ควรกำหนดภาระหน้าที่ หรือขั้นตอนการดำเนินงานของหน่วยงานที่ชัดเจน และมอบหมายงานแก่บุคคลในหน่วยงานอย่างเหมาะสม

3.8 ด้านหลักนิติธรรม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความลำเอียงในการปฏิบัติงาน ต่อผู้ใต้บังคับบัญชา การบางแยกสายการบริหารงานไม่ชัดเจนและไม่เหมาะสม ดังนั้น ควรยึดหลักความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงาน ทำหน้าที่โดยคำนึงถึง กฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ ในการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด

3.9 ด้านหลักความเสมอภาค พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความลำเอียง เลือกปฏิบัติ มีการแบ่งแยก ดังนั้น ควรมีการควบคุม ติดตาม และตรวจสอบการบริหารงานอย่างต่อเนื่อง เป็นธรรม และมีการทบทวน ข้ำเตือนบทบาทการบริหารงานบนหลักความเสมอภาค

3.10 ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญต่อผลประโยชน์ส่วนตน ดังนั้น ควรมีกระบวนการทำงานร่วมกัน มุ่งเน้นประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ควรมีโครงการสร้างเครือข่ายด้านหลักนิทรรศการของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอื่น ๆ หรือจังหวัดใกล้เคียงให้เกิดความเป็นเอกภาพด้านนี้ของสถานศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีการจัดกิจกรรม ส่งเสริม เชิดชู ผู้ปฏิบัติงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและขวัญกำลังใจ และเป็นแบบอย่างต่อสังคมด้วย

1.2 ควรพัฒนาด้านการตอบสนอง โดยเฉพาะด้านการแก้ปัญหาข้อร้องเรียนอย่างทันท่วงที ซึ่งเป็นความเดือดร้อนของบุคลากร จะเป็นจุดที่สร้างความพึงพอใจ ที่จะทำให้เกิดความร่วมมือได้ดีที่สุดในการจัดการศึกษาของชุมชน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาระดับกรมวิบาลในการดำเนินงานขององค์กร

2.2 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาตามหลักกรมวิบาล

2.3 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการตามหลักกรมวิบาลกับผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของผู้ได้บังคับบัญชา